

Съобщение за пресата

Люксембург, 8 март 2023 г.

Финансиране за възстановяване от COVID-пандемията — одиторите предупреждават за пропуски във връзка със защитата на финансовите интереси на ЕС

- *Държавите от ЕС разполагат с финансиране в размер на 724 млрд. евро за възстановяване на икономиките си в замяна на осъществяването на реформи и публични инвестиции*
- *Новият модел на разходване на средства не осигурява необходимото ниво на увереност и отчетност*

За сравнително кратък период от време Европейската комисия е въвела набор от проверки за контрол на основния фонд на ЕС за възстановяване от пандемията — Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) с бюджет от 724 млрд. евро. Европейската сметна палата (ЕСП) разглежда структурата на тази система за контрол и установи пропуски в предоставяната увереност и отчетността по отношение на защитата на финансовите интереси на ЕС. Държавите членки са задължени да проверяват дали при финансирането на инвестиционни проекти по МВУ се спазват правилата на ЕС и националните правила. Осъществяваният от Комисията контрол обаче не предоставя достатъчна и проверена информация дали и как се извършват тези национални проверки. Липсата на увереност, че приложимите правила се спазват, води до недостатъчна отчетност на равнище ЕС.

Комисията разходва средствата по МВУ по иновативен начин: тя извършва плащания към държавите от ЕС, когато е сигурно, че те са изпълнили предварително договорените условия съгласно техните национални планове за възстановяване и устойчивост, като са постигнали определени ключови етапи и цели. Комисията е въвела широк набор от проверки, които да ѝ позволят да потвърждава информацията, която държавите ѝ представят като доказателство, че действително са ги постигнали. За разлика от други разходни програми на ЕС обаче, съответствието на финансираните по МВУ инвестиционни проекти с приложимите правила на ЕС и националните правила не представлява условие за извършване на плащанията. Спазването на тези правила не е обхванато също така от проверките на Комисията на исканията за плащане, представяни от държавите членки.

„Гражданите ще имат доверие на новите механизми за финансиране от ЕС единствено ако са сигурни, че техните средства се разходват целесъобразно“, заяви председателят на ЕСП Тони Мърфи.

Настоящото съобщение за пресата има за цел да представи основните послания на изготвения от Европейската сметна палата специален доклад. Пълният текст на документа е публикуван на eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

„Понастоящем увереността, която Комисията може да предостави по отношение на основния фонд на ЕС за възстановяване от пандемията, не е достатъчна и липсва необходимата отчетност на ниво ЕС.“

През следващите години Комисията възнамерява да провери доколко контролът, осъществяван от държавите членки, е адекватен. Тя ще се съсредоточи върху оценката на това дали чрез системите за контрол, въведени от държавите членки, могат да се предотвратяват, откриват и коригират случаи на измами, корупция, конфликти на интереси и двойно финансиране. Комисията има правомощия да събира всички неправомерно получени суми във връзка с такива незаконни дейности в случаите, когато държавите членки не са направили това. Изпълнителният орган на ЕС обаче не е планирал да анализира как държавите проверяват дали при финансирането на инвестиционни проекти по МВУ правилата на ЕС и националните правила се спазват. В резултат на това Комисията не разполага с необходимия обем проверена информация, а това се отразява на увереността, която тя може да предостави. Одиторите предупреждават, че неспазването на правилата на ЕС и националните правила, вкл. относно обществените поръчки и държавната помощ, както и правилата за допустимост, е широко разпространено в други разходни програми на ЕС и представлява сериозен риск за финансовите интереси на ЕС. Те призовават Комисията да търси начини да отстрани пропуските в предоставяната увереност на ниво ЕС.

Комисията не е публикувала насоки относно действията, които следва да се предприемат при отмяна на дадена финансирана мярка, което увеличава вероятността подобна отмяна на вече изпълнени ключови етапи или цели да остане неразкрита. Не е ясно какви биха били последствията в такива случаи. Освен това Комисията едва наскоро е взела решение — когато този временен инструмент е достигнал почти до средата на своя период на действие — каква част от средствата следва да бъдат замразени или с колко да бъде намален техният размер, в случай че дадена държава не е постигнала напълно някой от ключовите етапи или цели. Одиторите констатираха също така, че докладването относно измамите може да се подобри, както и че са необходими допълнителни насоки относно корекциите с единна ставка, които следва да се прилагат последователно при установяване на слабости в системите за контрол, въведени от държавите членки.

Обща информация

МВУ представлява най-големия дял от финансирането на ЕС за възстановяване след пандемията от COVID-19 и предоставя мащабна финансова подкрепа (385,8 млрд. евро под формата на заеми и 338 млрд. евро безвъзмездна финансова помощ) с цел да се ускори икономическото възстановяване на държавите членки от последиците от пандемията и да станат те по-устойчиви. Испания и Италия са най-големите бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ, като заедно получават 43 % от общия размер на средствата. Предоставянето на подкрепа за реформи и инвестиционни проекти по МВУ е започнало през февруари 2020 г. и ще продължи до 31 декември 2026 г. Финансирането на инструмента се осъществява, като Комисията набира средства на капиталовите пазари чрез емитиране на общ дълг на ЕС. Одитът е предприет поради големия брой плащания, които все още предстои да бъдат извършени. Препоръките на одиторите са предназначени да допринесат за осигуряването на подходяща система за контрол с цел ефективна защита на финансовите интереси на ЕС. В бъдеще одиторите планират да разгледат също така осъществяването във връзка с МВУ проверки от държавите в ЕС.

Специален доклад 07/2023 на ЕСП „Система на Комисията за контрол на Механизма за възстановяване и устойчивост — недостатъчна увереност и отчетност на ниво ЕС при новия модел на изпълнение въпреки предвидената обширна дейност в тази област“ е публикуван на уебсайта на ЕСП eca.europa.eu.

За контакт с пресслужбата

Пресслужба на ЕСП: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 691 551 502